

CHARLES LECLEF, EIGENAAR VAN BROUWERIJ HET ANKER

Fairisme : naar een eerlijke vorm van samenleven

Charles Leclef, eigenaar van Brouwerij Het Anker in Mechelen, lanceerde fairisme, een zelfbedachte term voor een eerlijke vorm van samenleven. De basis van zijn politiek-maatschappelijke stroming is rechtvaardigheid. “Er moet een einde komen aan de ongebreidelde hebzucht.”

TEKST: MELANIE DE VRIEZE | FOTO: GF

Het idee van fairisme is ontstaan uit frustratie over wat er allemaal gebeurt. Charles Leclef ziet veel onrechtvaardigheid, veel mensen hebben het moeilijk. Hij vertrok van een wit blad. “Als er niets bestaat — dus ook geen ideologie van links of rechts — wat zou je dan als basisprincipe nemen? Wat voelt een mens instinctief aan?” Zo kwam hij op het idee van *fairness* of rechtvaardigheid. “Ik maakte er een -isme van omdat het een manier is om een samenleving in te richten en omdat het voor mensen duidelijker is. Het was een moeilijke keuze, want het heeft ook veel implicaties.

Deze ideologie vertrekt niet van het eigen gelijk. Rechtvaardigheid is de hoofdnorm om beslissingen te nemen of om de samenleving te organiseren.”

Begrenzing vermogen

Het fairisme is gestoeld op vijf principes: transparantie, waarde, basisrechten, betrokkenheid en vrije keuze. “Vrijheid en gelijkheid spelen een essentiële rol, zoals het ook in het eerste artikel van het Verdrag voor de Rechten van de Mens staat”, legt Leclef uit. “Iedere mens die op deze planeet geboren wordt, is vrij en gelijkwaardig en heeft recht op een correct leven.”

Hij streeft naar een eerlijke vorm van samenleven. “Als ik over fairisme spreek, volgt iedereen me in mijn gedachtegang dat we het spel eerlijk moeten spelen. Toch loopt het nog vaak verkeerd. Zo wordt menig wenkbrauw gefronst wanneer ik het over de begrenzing van het vermogen heb, een van de hoekstenen van het fairisme. Volgens mij heeft het klassieke model van economische groei afgedaan. Er is een andere definitie van succes en groei nodig, niet alleen maar financiële groei en meer

winst. Het is noodzakelijk om welvaart te creëren, maar van zodra het hebzucht wordt, wordt het een probleem. Over de onbegrensde groei van het eigen vermogen is nooit een regel bedacht. Ik stel dat in vraag, winst als persoonlijke vergoeding mag geen doel op zich zijn.”

Geen eigenbelang

Dat Charles Leclef een andere visie heeft over het materiële, weerspiegelt zich ook in zijn bedrijfsvisie. Toen hij dertig jaar geleden Het Anker in Mechelen overnam, was de brouwerij op sterven na dood. Hij startte met één arbeider en breidde de brouwerij doorheen de jaren uit met een hotel, een brasserie en een whiskystokerij. Intussen stelt hij negentig mensen tewerk.

“Er is een andere definitie van succes en groei nodig, niet alleen maar financiële groei en meer winst.”

“Ik heb het bedrijf nooit geleid vanuit mijn eigen gelijk, maar samen met de mensen rondom mij”, legt Leclef uit. “Ik creëerde een binding met de medewerkers die niet gelinkt is aan mijn eigenbelang. Natuurlijk hou ik rekening met de economische realiteit — er moeten centen binnenkomen — maar de winst gebruik ik om opnieuw te investeren in het bedrijf. Het is niet de bedoeling om dit naar mijn persoon toe te trekken.” Fairisme betekent echter niet dat ondernemers niet beloond mogen worden voor de risico's die ze nemen.

“Maar een bovengrens op het verworven vermogen moet wel een einde maken aan de hebzucht. Alleen op die manier kan een faire samenlevingsvorm ontstaan.” Met een begrenzing spreekt Charles Leclef zich niet uit over het bedrag. “Dat hoeft niet duizend of honderdduizend euro te zijn, het kan ook over tien of vijftig miljoen euro gaan. Dat is niet de essentie. Een halt aan het onbegrensde stellen, zou iedereen in een ideale wereld voor zichzelf moeten bepalen. Wat wel cruciaal is, is dat de begrenzing niet via de klassieke belasting gebeurt,

want dan worden er altijd achterpoortjes gezocht. De meerwaarde van de bedrijven moet in het systeem blijven en het kan niet dat een paar enkelingen het zich toe-eigenen.”

Het is een kwestie van afspraken maken, voegt Charles Leclef eraan toe. “Dat hebben we ook ooit gedaan met rode en groene verkeerslichten om het verkeer veiliger te maken. Waarom kunnen we dat niet doen met de begrenzing van het vermogen? Om mee te denken in een eerlijker verhaal of systeem mag je je niet alleen beperken tot het oplossen van de symptomen, maar moet je tot in de diepte durven gaan om te zien wat de oorzaak is.

Dat geeft meestal interessante discussies. Neem nu het 'Ocean Cleanup'-project. Op zich een mooi initiatief, maar gaat het wel ten gronde? Ik durf te argumenteren van niet. Het lost zeker een problematiek op, maar geeft het ons ondertussen ook geen vrijgeleide om gewoon verder te doen zoals we bezig zijn? Is voorkomen dat plastic in de oceaan terechtkomt niet de essentie?”

Coronacrisis

En wat met de coronacrisis? Zal die een positieve of een negatieve invloed hebben op fairisme? “De crisis is hard, maar tegelijk is het een interessant experiment dat veel mensen doet inzien dat het 'gewone normaal' niet zo vanzelfsprekend is en dat er reflectie moet gebeuren over de norm van voldoende. Het kan nuttig zijn om nieuwe ideeën ingang te doen vinden. De klassieke logica van de groei-economie kan niet blijven bestaan, maar mensen vergeten ook snel. Ik hoop dat de coronacrisis daarom minstens nuttig geweest is om een andere mentaliteitswijziging op gang te brengen, want daar gaat het over.”

Hoewel de sector van de horeca zwaar getroffen is en de activiteiten van de publiekswerking op de brouwerij tot nul herleid zijn, wil Leclef zich niet verliezen in stress of extra druk. “Het is belangrijk om perspectief te houden: je mag er niet van uitgaan dat je verliest. Bekijk het in een groter geheel en dan verschuiven de dingen gewoon in de tijd. Al is er natuurlijk begrip en extra financiële ondersteuning nodig om diegenen die getroffen worden door deze crisis, te ondersteunen. Net daardoor groeit mijn motivatie rond fairisme: het moet anders. Corona zal hopelijk voor sommigen een wake-upcall zijn: met wat zijn we bezig? Ze dachten dat wat ze deden nuttig was, terwijl niemand er wakker van ligt nu het er niet meer is. Dat kan hard zijn.” ■

Dwarsdenker

In dwarsdenker nodigen we elke keer iemand uit met een visie die op het eerste zicht misschien loodrecht op de onze staat.

